

Universell utforming av byrom

standarder, muligheter og dilemmaer

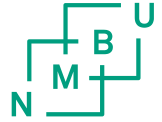
21.10.2014

Universell utforming – for vem?

«Universell utforming er ikke relatert til funksjonshemming ved å være utforming for funksjonshemmede. Men utgangspunktet er at mennesker har ulike funksjonsevner.» (Lid, 2013)

Noen «funksjonshemminger» er synlige, andra er det ikke.

Plan- og bygningsloven

- § 1-1. *Lovens formål*

..... Prinsippet om **universell utforming** skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene.

TEK10

- § 1-1. *Formål*

Forskriften skal sikre at tiltak planlegges, prosjekteres og utføres ut fra hensyn til god visuell kvalitet, **universell utforming** og slik at tiltaket oppfyller tekniske krav til sikkerhet, miljø, helse og energi.

§ 8-7. Gangatkomst til uteoppholdsareal med krav om universell utforming (TEK10)

Gangatkomst til uteoppholdsareal med krav om universell utforming skal være trinnfri og ikke ha større stigning enn 1:20. For kortere strekning inntil 3,0 m kan stigning være maksimum 1:12. For hver 0,6 m høydeforskjell skal det være hvileplan på minimum 1,6 m x 1,6 m. Der det er flere uteoppholdsareal med samme funksjon, skal minst ett av disse ha gangatkomst som oppfyller kravene. Øvrig gangatkomst skal ha stigning maksimum 1:10. Dersom terrenget er for bratt til at kravet om stigning på 1:20 kan oppnås, skal stigningen være maksimum 1:10.

Standarder

Regjeringens handlingsplan følges opp med standarder

Standard Norge (SN)

- Privat og uavhengig medlemsorganisasjon
- Etablert i 2003
- Utvikler standarder på de fleste områder i samfunnet

TEK10 i forhold til NS

- TEK10 lovpålagt, NS frivillig.
- Standarden dekker flere områder og tema enn det loven og forskriften omfatter.

2009 - Standarder om bygg/boliger

2010 - TEK10

2011 - Standarden om uteområder

Fordeler og ulemper med standarder

Vem er representert i arbeidet med standarder?

Standarder bygger på kompromisser/forhandlinger.

At ta hensyn til menneskelig mangfold er ikke det samme som å planlegge for «standardmennesker.»

- Standarder/lovverk revideres
- Standard = kvalitet?
- Holdning til standarder
- Vem er ansvarlig?

Universell utforming engagerer mange

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven

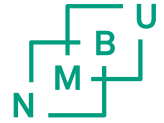

§ 13 Plikt til generell tilrettelegging

Offentlige og private virksomheter rettet mot allmennheten har plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon så langt det ikke medfører en uforholdsmessig byrde for virksomheten.

Likestillings- og diskrimineringsombudet

Antallet klagesaker i 2014	“Handler i strid med plikten”	Handler i strid med plikten, men er uforholdsmessig byrde, konklusjon blir derfor “handler ikke i strid med plikten”	“Handler ikke i strid med plikten.”
21	8	2	11

13/9: Manglende tilgjengelighet til fjellheisen

Fjellheisen er en pendelbane i Tromsø.

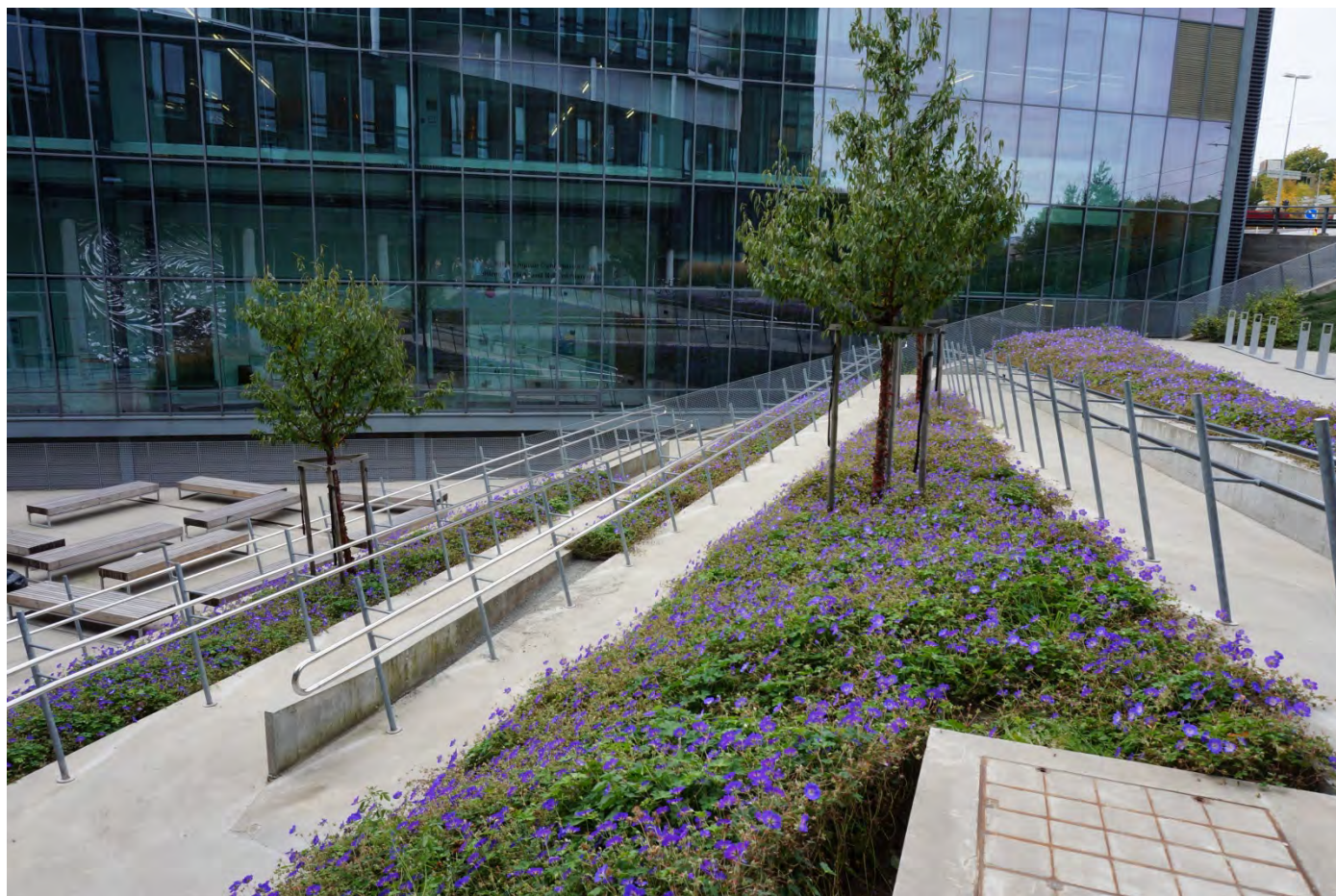
Fra øvre stasjon og opp til terrassen er det en trapp som gjør at terrassen ikke er tilgjengelig for rullestolbrukere.

Fjellheisen ved X handler i strid med plikten til universell utforming i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 13.

Blindern - Oslo

Blindern - Oslo

Barcode - Oslo

Porsgrunn

Foto: <http://klimakommune.no>

Schandorffs plass - Oslo

Foto: Østengen & Bergo as har prosjektert plassen og tatt bildet

NMBU-Ås

Foto: Maiken Thørud

Takk

Helena.nordh@nmbu.no

